

A NÉPFRONT — EGYETEMES NÉPI. POLITIKAI SZERVEZET

Tito marsal beszéde

Néptársak és néptársnők! Engedjék meg, hogy mindenekelőtt üdvözljem a baráti államokból érkezett delegátus hölgyeket és urakat. A háború utáni második kongresszusunknak rendkívüli jelentősége van, mert ezen a kongresszuson már láthatók azon óriási erőfeszítések eredményei, amelyeket népeink az ország továbbfejlesztésére kifejtettek. Ezt a kongresszust olyan időpontban tartjuk meg, amikor továbbfejlesztésünk teljes lendülettel folyik. S amikor a nemzetközi körülmények is zavarosak. Azt hiszem, hogy Jugoszlávia Népfrontjának és szerepének nemcsak belső életünkben van jelentősége, hanem ugyanilyen nagy jelentősége van határainkon túl a békéért folyó harcot illetőleg. Eszerint Népfrontunk a béke fontos tényezője. A Népfront minden népünket magába foglaló szervezet, tehát számszerint óriás és egységében, szellemében rendkívül erős szervezet.

Mint mondtam, a nemzetközi helyzet olyan, hogy nemcsak az egyes országokon belül kell az emberiség békéjét és haladását kívánni minden haladó erőnek összefognia, hanem a világ minden haladó elemének egyre inkább össze kell fognia a harcban a békéért, egyesülnie kell a harcban a mindinkább hangoskodók ellen, mert ezek okozták nemrégiben a világ borzalmas katasztrófáját. Azt hiszem elkövetkezik az idő, hogy a világ minden demokratikus erőinek képviselői összejuthatnak és megbeszélhetik, milyen legyen a nemzetközi együttműködés, mit kell tenni és hogyan kell harcolni az új háborús katasztrófa elhárításáért.

Attérek beszámolómról a Népfrontról. Mindjárt kezdetben hangoztatni kívánom, hogy beszámolómban a hazánk belső fejlődésére sajátos tételeket ismertetem. Hangsúlyozom, hogy a belső fejlődés folyamata minden országban sajátos és különleges. Azt, ami nálunk történik, nem lehet sablonszerűen átvinni más országba, vagy viszont. Egy azonban bizonyos, hogy a haladó erők minden országban külön folytatt harcának nagyon sok közös vonása van és pedig az, hogy a békéért, a jobb és boldogabb életért, az igazi népi demokráciáért harcolnak.

A NÉPFRONT MINT EGYETEMES NÉPI POLITIKAI SZERVEZET

Amikor megjelent a fasiszmus, mint a nemzetközi reakció vasökle, nemcsak a Szovjet Szövetség és a munkásosztály, hanem a világ minden más haladó erője ellen, a haladó elemek a Kommunista Pártok vezetésével számos országban antifasiszta Népfrontokat hoztak létre a harcra a fasiszmus és reakció ellen. Arra létesültek, hogy megvédjék a szabadságot, a demokráciát és az emberiség minden a fasiszmus által veszélyeztetett vívmányát. A fasiszmus a nemzetközi reakció védőszárnyai alatt született, az melengette keblein és talpra állította, hogy pörölyként szolgáljon számára elsősorban a szocializmus országa, a nagy Szovjet Szövetség ellen és sujtóerő legyen a munkásosztály és élgárdája, a Kommunista Párt és minden egyéb haladó erő ellen a világ minden országában. Ez volt a nemzetközi reakció elgondolása, a hatalmas pénzmágnások elgondolása, akiknek az érdekeit mindinkább veszélyeztették a nagy gazdasági válságok, illetve a falu és

város kizsákmányolt tömegeinek egyre növekvő ereje, másszóval: a nagyobb méretű szocialista mozgalmak veszélye.

A nemzetközi reakciónak szüksége volt a fasizmusra, hogy támadó erő legyen a Szovjet Szövetség ellen és elvégezze azt, ami nem sikerült a multban akkor, amikor a munkásoknak és parasztoknak ez az országa született — a tőkés országoknak különböző beavatkozása idején, hogy megdöntsék a szovjet uralmat és visszaállítsák a cárok uralmát. A nemzetközi reakció páni félelemben élt a szocializmus országtól, a Szovjet Szövetségtől, amely világítótoronyként állott és mutatta az utat a világ nemzeti elnyomatásban és társadalmi kizsákmányoltságban élő tömegeinek, az utat, amelyen jobb jövőjük felé haladniuk kell. A társadalmi és nemzetiségi kérdések helyes megoldása, a kizsákmányoló tőkés és nagybirtokos osztályok uralmának megdöntése és a munkások és parasztok államának megteremtése — ez volt az, ami fellelkesítette nemcsak a munkáosztály és a parasztság nagyobb részét, hanem a világ többi haladó erőit is. Ez volt egyben az, ami legjobban felbőszítette és megijesztette a mind nagyobb gazdasági válságok miatt amúgyis szorult helyzetben lévő nemzetközi reakciót. A fasizmusra tehát azért volt szükség, mert a munkások, parasztok és a világ egyéb haladó erői egyre veszélyesebbé váltak a dolgozó nép nemzeti elnyomóira és lelketlen kizsákmányolóira, azért, mert a dolgozó tömegek egyre kitartóbban követelték jogaikat — elviselhetetlen társadalmi, nemzeti és gazdasági helyzetük megjavítását.

A nemzetközi reakció, helyesebben szólva, akik lehetővé tették, hogy a fasizmus hatalomra kerüljön, a legkevésbé sem csalódtak számításukban, mert a fasizmus valóban a legelkeseredettebb ellenfele nemcsak a munkáosztálynak, hanem minden haladó mozgalomnak, minden szabadságnak, minden kulturális és demokratikus vívmánynak. A nemzetközi reakciós urak jól számítottak, hogy a fasizmus kísérel meg a legelszántabban elpusztítani nemcsak a munkásmozgalmat, hanem minden demokratikus mozgalmat is ott, ahol hatalomra jut. Legszembeláttatásban tanúsítja ezt számunkra Németország példája, ahol Hitler megteremtette a legdurvább totalitarizmust, a terrorista államrendszert, ezenkívül Mussolini Olaszországa, Franco Spanyolországa és így tovább. De a nemzetközi reakció, Chamberlainnel, Daladiervál, Hooverral és másokkal az élen, csalódott, ha azt hitte, hogy a tengelyhatalmak megelégszenek a munkáosztály és a demokratikus elemek üldözésével saját országukban és engedelmes eszközül szolgálnak számukra a harcban, a haladó elemek ellen. Később, amikor világossá vált, hogy a fasiszta államok főcélja az erőszakos támadás, a nemzetközi reakció azt hitte, hogy kisebb imperialista zsákmánnyal is kielégítheti a fasiszta tengelyhatalmakat, mint például Ausztriával és a Szudéta-vidékkel. Ezek az urak azonban súlyosan csalódtak, mert Hitler, Mussolini, Hirohito és a többiek imperialista étvágya telhetetlen volt. Következésképp: a nemzetközi reakció elszabadította a szeleket és az Egyesült Nemzeteknek kellett helytállniuk a legborzalmasabb viharban. Hogy a fasizmus hatalomra került Olaszországban, Németországban és Japánban, később pedig Spanyolországban, ez a tőkés világban fennálló ellentétek észszerű következménye volt. Ezek lappangó titkos ellentétek az imperialista hatalmak között és természetesen el kellett következnie annak a lehetetlen helyzetnek, hogy a reakció dédelgetett gyermeke — a fasizmus — kezét emelt saját szüleiére, nem

engedelmeskedett és nemcsak Kelet felé a Szovjet Szövetségre süjtött, hanem Nyugat felé is. A fasiszta erőszakos hatalmak nem elégedtek meg a nemzetközi reakció kis engedményeivel. Az első imperialista világháború utáni békeszerződések következményei túlságosan összezavarták az imperialista számításokat ahhoz, hogy a visszavágásra készülő német imperializmus pusztán a kisépek rovására kielégíthető legyen és megelégedjék Chamberlain, Daladier és mások kis ajándékaival. A fasizmus a nemzetközi reakció segítségével annyira felfuvalkodott, hogy saját országainak határai szűkké váltak számára és kitört korlátai közül, hogy meghódítsa az egész világot. Hitler számára még Európa is szűknek bizonyult. A világ azonban ezúttal óriási áldozatok árán megmenekült és ez elsősorban a Szovjet Szövetség érdeme.

És ma ismét mit látunk? Azt látjuk, hogy a nemzetközi reakció újra kísérletezik, s ismét a fasizmussal.

A telhetetlen, erőszakos imperializmusnak, meglévő állásai megőrzésére és újak meghódításához megfelel a maradi és támadó szellemű, terrorista, fasiszta eszmekör s ha már nem tudja megsemmisíteni a nagy szocialista államot, a Szovjet Szövetséget, a fasizmus segítségével akar gátat emelni a korszerű társadalom haladó, emberi gondolatok terjedése elé, meg akarja akadályozni a marxizmus-leninizmus terjedését, az igazi, demokratikus országok megteremtését.

Ma a nemzetközi reakció, az amerikai pénzmágnásokkal az élen, előlről kezdi régi kísérleteit. A különböző országokban, beleértve Nyugatnémetországot is, ismét kíméletlenül, minden eszközt felhasználva igyekszik életre keltetni a fasizmust újból az erőszak tűzfészket akarja megteremteni. Imperialista céljainak megvalósításához másodszor is vasökölle akarja tenni a fasizmust. S habár magában Amerikában a fasizmus egyre jobban terjed, hisszük, hogy a nemzetközi reakció ezúttal is megbukik szándékával.

A háború előtt a Népfontra a harcban volt szükség a növekvő veszély — a fasizmus ellen. Szükség volt rá a harcban külön-külön minden ország reakciója ellen. Eszerint a Népfontra a háború előtt azért volt szükség, hogy a demokratikus erők győzzenek a reakció felett, megerősítsék a demokráciát a reakcióval szemben, harcoljanak a fokozódó háborús veszély ellen, mert a fasizmus háborút jelentett. A Népfront szükséges volt a nemzeti függetlenség megőrzésére, mert a fasizmus a legnagyobb veszélyt jelentette a kis népek függetlenségére. Így értelmezték akkor, vagyis a háború előtt, a Kommunista Pártok a fasizmus szerepét minden tőkés országban. Ennek az álláspontnak helyességét bebizonyította a legutóbbi háború nagy tragédiája, amikor a fasizmus nemcsak rabságba vetette a kis országokat, de veszélyeztette a nagyokat is s a hatalmába került területeken a legborzalmasabb szenvedéseket zúdította a lakosságra azzal a szándékkal, hogy kiirtsa őket. Ma a nemzetközi reakció ismét egyre erőszakosabb és újból fel akarja támasztani a fasiszta módszereket, a fasiszta úszítók egyre hangosabbak; — a haladó erők tehát ismét az egész világon kénytelenek minden erejükkel harcolni a reakció ellen, amely új tragédiát akar zúdítani a világra, hasonlatosat ahhoz, amit legutóbb átéltünk. Újból heves és kitartó harcra van szükség a reakció és a fasizmus, vagyis a háborús úszítók ellen.

Ezúttal azonban szigorúan számot kell vetnünk a mult mulasztásaival.

Megfeleltek-e a Népfrontok feladatuknak a háború kitörése előtt és a nagy felszabadító háborúban? Nem. Egyes országokban nem feleltek meg feladataiknak. És miért nem? Azért, mert a megegyezéseket fölülről kötötték, csak a pártok vezetőivel és a Népfrontokban olyan pártok is voltak, amelyeknek élén nemcsak ingadozó, hanem reakciós és áruló vezetők álltak, akik a legsorsdöntőbb órában vagy gyáván meghunyászkodtak, vagy átálltak a fasiszta hódító oldalára. Az ilyen Népfrontok sokrétű összeállításuk miatt, határozott akciótervek és megingathatatlan elszántság hiányában inkább csak deklarativ jellegűek voltak és nem harcos egyesülés, szilárd és megingathatatlan front, amely alkalmas lett volna, hogy minden eszközzel szembeszálljon a hazai reakcióval és a növekvő, fasiszta háborús veszéllyel. Meg lehet tehát érteni, de nem lehet megbocsátani, hogy egyes országokban a Kommunista Pártok nem teljesítették feladatukat a harc szervezésében a megszálló ellen és a valódemokrácia hatásainak megteremtésében. Másszóval nem voltak képesek mindjárt kezdetben mozgósítani és élére állni a tömegeknek. Ha azután később egyes országokban ellenállást fejtettek is ki a megszállóval szemben, ez — az említett okok folytán — sem egységes jelleget nem öltött, sem eredményeiben nem volt olyan, amilyennek lennie kellett volna, hogy megfeleljen a nép kívánságainak. Ennek természetesen az volt a következménye, hogy ezekben az országokban a reakció ismét magáhozragadta a hatalmat.

Mély meggyőződésem szerint a mulasztásoknak fő oka a következőkben rejlett:

1. Hiányzott a kellő eltökéltség és merészség; amint az antifasiszta front megalakult, számolni kellett azzal, hogy fasiszta támadás esetén nem lehet többé tüntetésekkel harcolni, hanem fegyveres harcra kell készülni.

2. Nem hittek a nép erejében és csalóka elképzeléseik voltak a különböző pártok vezetőiről.

3. A Népfrontok harcra egyesültek s nem volt egységes és elszánt vezetőségük, amely határozott harci programmal és világosan megszabott vonallal rendelkezett volna.

E téren kivételt képez Görögország, ahol habár a demokratikus erők hőiesen harcoltak a megszállók ellen, mindjárt a háború után a reakció került hatalomra, hatalomra jutottak azok, akik vagy együttműködtek a megszállóval, vagy külföldön rostokoltak. Ezek azonban egyes nyugati nagyhatalmak nyílt beavatkozása révén, egyes imperialisták segítségével kerültek hatalomra, akik most az újból rabságba vetett Görögországon keresztül akarják megvalósítani imperialista céljaikat a Balkánon.

Sokan azt hiszik, hogy a Népfrontok elavult formát jelentenek, valamit, ami a fejlődésnek a mostani fokán felesleges és így tovább. Ez azonban tévedés. Habár a felsorolt okok miatt a Népfrontok a háború idején nem minden országban bizonyultak eredményeseknek, azok most még időszerűbbek, csak új tartalmat kell adni nekik. A reakció ma egyre erőszakosabb, segítségével a fasizmus ma ismét felüti fejét, a háborús úszítók is egyre hangosabbakká válnak. Ha nem leszünk eléggé éberek, ha nem szűrjük le a közelmúlt tanulságait és nem tesszük meg a legerélyesebb intézkedéseket a háborús úszítók ellen, ha nem egyesül minden haladó erő a legelszántabb harcra a háborús úszí-

tók ellen és a békéért — nemcsak minden országban külön-külön, hanem az egész világon, akkor új háborús veszély állhat elő.

A Népfrontok tehát a világbéke frontjában egyesülnek. Ez az egyesülés szervezett, egységes fellépést jelent a béke megőrzésére és a nemzetközi együttműködés fenntartására.

Ugyanakkor a Népfrontok a különböző országokban fejlődésük különböző szervezeti és politikai fokán állhatnak, de csak akkor lehetnek teljes értékűek országaik belső fejlődésében, ha fokozatosan egyetlen egységes, általános népi szervezetté fejlődnek az ország minden politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális és egyéb kérdésének eredményes megoldására. Vagyis, addig a fokig kell fejlődniük, amíg nem érik el a belső élet minden kérdésének egységes programját.

Igy tehát az új típusú demokrácia a jelen időszakban lehetséges, megvalósítható, fenntartható és továbbfejleszthető. Ebben az esetben a Népfrontok fokozatosan egyetlen általános népi politikai szervezetté fejlődnek, amelyben a nép óriási többsége egységes célkitűzésekkel egyesül. Természetesen bizonyosak lehetünk, hogy a nemzetközi reakció sivalkodik: — hiszen ez egypártrendszer, ez ellenkezik az úgynevezett amerikai négyszabadságjog elvével és így tovább és így tovább. De hadd kiabáljanak, amennyit akarnak, mást úgyse tehetnek. Mindjárt feltehetjük nekik a kérdést: hány pártjuk van önöknek urak? Csak két pártjuk. És milyenek ezek a pártok? Lényegükben — teljesen azonosak s a mindenható dollárdiktatúra tartja fenn és támogatja őket. Ezek tehát a nagy pénzmágnások pártjai tekintet nélkül -arra, hogy vannak soraikban jóhiszeműek is, akik azonban még ha akarnának is, semmit sem tehetnek. Ezek tehát a nyugati típusú demokrácia pártjai, a demokrácia nagyon rossz értelmében és a nagytőkések ezek útján valószínűleg meg parancsuralmukat. Bármilyen nagyok is számszerint ezek a pártok, a valóságban csupán a maroknyi amerikai legnagyobb tőkés pártjai. Egyelőre ez így van, de valószínűleg ott is elkövetkezik az idő, hogy a helyzet jobbrafordul és az amerikai széles dolgozó tömegek valóban élvezhetik majd a szabadságot, amiről annyit mesélnek és amiről, mint más tőkés államok tömegei is, egyelőre csak ábrándozhatnak.

A NÉPFRONT JELLEGE JUGOSZLÁVIÁBAN A HÁBORÚ ELŐTT

A Népfront a háború előtti Jugoszláviában annyiban különbözött egyes más országok Népfrontjától, hogy nem képviselte az ideiglenesen egyesült polgári pártokat. Nem felülről, a pártvezetők között kötött megegyezéssel jött létre, hanem alulról Jugoszlávia Kommunista Pártja vezetésével. Számszerűen nem volt olyan erős mint egyes más országokban, de minőségileg jobb volt. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy mi elmulasztottuk felhívni a vezetőket, hogy mindannyian lépjenek be a Népfrontba. Nem jelenti azt, hogy mi elhárítottuk a megegyezést a pártvezetőkkel, amelyek be akartak lépni a Népfrontba. Nem, az ilyen álláspont helytelen és káros lett volna, mert ebben az esetben az ilyen vezetőségeket nem lehetne leleplezni a tömegek előtt, mint reakciókat, lehetetlen volna lépni demokratikus alárokukat, amely mögé rejtőztek, hogy megtévesszék a tömegeket. Ha elkövettük volna ezt a hibát, az a veszély állt volna fenn, hogy elszigetelődünk a tömegektől és ebben az esetben nemcsak a front számszerű ereje

vált volna kérdésessé, hanem magánták a megszálló elleni harcnak a kimenetele is. A Népfrontba országunkban már a háború előtt is a leghaladóbb elemek léptek be: a munkásosztály, élén a Kommunista Párttal, a népi értelmiség, a haladó parasztság és a polgárság, tekintet nélkül arra, hogy melyik párthoz tartozott. A Népfront programja világos volt és határozott. A programot Jugoszlávia Kommunista Pártja adta és a következő pontokból állott:

1. Harc a társadalmi kizsákmányolás és nemzeti elnyomatás ellen.
2. Harc az ország demokratizálásáért és a fasiszmus ellen.
3. Megtenni minden intézkedést az ország megvédésére a fasiszta hódító támadásának növekvő veszélyével szemben.
4. Harc az ötödik hadőszlop ellen.
5. A diplomáciai viszony felvétele és később szövetség megkötése a Szovjet Szövetséggel.

A polgári pártok vezetőségei a Népfront és programja ellen voltak. Az úgynevezett demokratikus polgári pártok vezetőségei a választások idején hajlandók voltak megteremteni az együttműködést a munkásosztály képviselőivel, de csak politikai spekulációs céllal, azért, hogy megszerezzék a hatalmat. De amint ezek az urak hatalomra jutottak népellenes tevékenységükben megmutatkozott reakciós mivoltuk (mint Macsek, Cvetkovics és mások esetében).

Észerint a széles dolgozó tömegek érett politikai ösztöne, a Kommunista Párt helyes vonala, kitartó harca a tömegekért és a tömegekben való tevékenysége lehetővé tették egy szilárd Népfront megteremtését még Jugoszlávia megtámadása előtt. Ez a front megacélosodott a mindennapos szívós harcban a népellenes uralmak ellen, amelyek kíméletlenül üldöztek az országban mindent, ami haladó volt és egyre inkább Hitler és Mussolini öléésébe vezették az országot, míg végül a Cvetkovics—Macsek uralom megkötötte a hírhedt kommunista ellenes paktumot a fasiszta hódítóval. A régi Jugoszláviában tehát nemcsak a különböző pártok vezetői nem akartak résztvenni a Népfrontban, hanem sorban mindazok, akik hatalomra jutottak, üldözték a Népfront haladó elemeit. Macsek és Cvetkovics idején, Horvátországban pedig Subasics korszakában, százával tartóztatták le és vetették börtönbe és koncentrációs táborokba az antifasisztákat, hogy később a fegyverletétel után kiszolgáltassák őket a németeknek és usztasáknak, akik azután állati kegyetlenséggel megölték mindnyájukat.

Ezek az urak ma semmivel sem menthetik bűnüket, hiszen elegendő lett volna, ha elrendelik a börtönrajtók felnyitását, hogy népeink sok kitűnő fiát megmentsek Hitler és Pavelics hóhéraitól. Legyilkolt társaink haláláért Macsek viseli a legnagyobb felelősséget és ezért felelnie kell. Az úgynevezett demokraták, Macsek, Cvetkovics, Subasics és mások népeink legjobb fiait a megszállók kezére adták. Keresztinac — a legsúlyosabb vádat jelenti az áldemokraták ellen. Cezárec August, Adzsija Bozsidar, Prica Ognyen és sokszáz más antifasiszta vére emel vádat és bizonyítja, hogy Macsek, Cvetkovics és a többi hozzájuk hasonlóak a legsötétebb reakciósok voltak és maradtak és elenségei a szabadságnak és haladásnak. Ez a kiontott vér bizonyítja, hogy ezek az urak a fasiszta hódítók és usztasa gonosztevők munkatársai voltak.

Ezeknek az uraknak ezek és ehhez hasonló gonosztettei megingatták még saját híveik beléjük vetett hitét is, akik mindinkább meg-

győződtek arról, hogy egyedül a Népfront élén a Kommunista Párttal — az a szervezet, amely következetesen védi a dolgozó néptömegek érdekeit és megvédi az ország függetlenségét is.

Mindenki, akiben volt nemzeti felelősségérzet, a megszállás előestjén és a megszállás első napjaiban kénytelen volt megdöbbenéssel meggyőződni arról, hogy Jugoszlávia uralkodó érdekesoportja és egész reakciója mennyire nemzetietlen és áruló és amellet mennyire elképesztően alkalmatlan az államügyek vezetésére.

Világos, hogy országunk sokkal borzalmasabb tragédiát élt volna át, ha nincs olyan szervezete, amely a legnehezebb órákban maga köré tudta gyűjteni a népet és harcra vezetni — élet-halál harcra — az ország felszabadításáért. Ez a szervezet Jugoszlávia Kommunista Pártja volt, amely megteremtette a Népfrontot és nem kimélve kádereit, élére állt a harcnak.

Tehát: míg a Népfrontban egyesülő nép fegyvert ragadott, hogy megvédje nemcsak szabadságát, hanem fennmaradását, életét is, az úgynevezett pártok majdnem egész vezetősége sorsára bízta a népet.

A nép azonban kezébe vette sorsát és nemesak felszabadította az országot, hanem új alapokon új és jobb Jugoszláviát teremtett és elzavarta az érdemteleneket.

Melyek tehát a politikai helyzet alapvető jellegzetességei a háború előestjén és a megszállás első napjaiban?

1. Végig felsorakozott a kormányon minden polgári párt, beleértve Macsek úgynevezett paraszt pártját is és mindezek a pártok, hatalomrajutva, többé-kevésbé a királyság oszlopai voltak, illetve a reakció támaszai és sorban mindannyian az egész dolgozó nép érdekei ellen törtek.

2. Jugoszlávia régi szövetségesei nélkül maradt; felszámolták a Kis Antantot; együttműködtek a tengelyhatalmakkal (Sztójadinovics, Jęftics, Pál herceg és mások).

3. Egyre gyengülő ellenállás az ország fasisztává tételével szemben, gyűjtőtáborok, a hatalom fokozódó terrorja a haladó antifasiszta elemek ellen.

4. A Cvetkoviés—Macsek kormány végleges elhatározása, hogy Pál herceg rendeletére, Jugoszláviát befogja a tengelyhatalmak szekerébe; csatlakozás az úgynevezett kommunista-ellenes paktumhoz.

5. Az uralkodó körök teljes — polgári és katonai — alkalmatlansága, hogy megszervezzék az ország védelmét.

6. Az uszítás és hozzájuk hasonló terrorista fasiszta szervezetek előnyben részesítése, nemcsak a Független Horvátország reakciós csoportja részéről — Macsekkel az élén — hanem a beográdi uralkodó körök részéről is.

7. Teljes zűrzavar Jugoszlávia megtámadása idején; a pártvezetőségek többsége a legnehezebb napokban elhagyja a tömegeket, külföldre menekül, nyíltan a megszállók szolgálatába áll vagy elrejtőzik ami egyben azt is jelenti, hogy a tömegek leválnak pártvezetőségüktől és belépnek a Népfrontba.

8. Ilyen helyzetben Jugoszlávia Kommunista Pártja elnyeri a széles néptömegek teljes bizalmát és ez a harcok során mindjobban megszilárdul.

A különböző politikai pártok vezetőségei tehát nagyjából már Jugoszlávia megtámadása előtt telepleződtek és ezeknek az uraknak

a megszállás első napjaiban tanúsított magatartása azt eredményezte, hogy végérvényesen elveszítették a néptömegek bizalmát. Eszerint Jugoszlávia Népfrontja minden haladó, minden antifasiszta egyesülését jelentette, mindazoknak az egyesülését, akik készek voltak, hogy a Kommunista Párt vezetésével megvédjék az ország függetlenségét, készek voltak harcra, a megszállók és hazai segítőtársaik ellen. Ebben különbözött Jugoszlávia Népfrontja más országok népfrontjaitól. Erős, egyöntetű egyesülést képviselt éppen azért, mert soraiban nem voltak ingadozók vagy reakciós vezetőségek. Különböző pártok haladó tömegei álltak soraiban a Kommunista Párt vezetésével. Akadtak kivételek is. Szlovéniában például akadtak a polgári pártok vezetésében haladó emberek is, akik hazafias felbuzdulásból együtt haladtak a néppel és osztottak sorsában, együtt viselve a harc minden terhét. Hasonló esetek kisebb méretekben más vidékeken is előfordultak.

Az ország megszállása után Jugoszlávia Kommunista Pártja fegyveres harcra hív a megszállók ellen. Ezt a felhívást egyre szélesebb és nagyobb tömegek követték. Követték olyanok is, akik addig nem tartoztak a Népfronthoz. Minden hazafi követte. A Népfrontban gyülekeztek most mindazok, akik szerették hazájukat és készek voltak a harcra a megszállók és a hazaárulók ellen. Különösen azok követték, akiket az usztasa kés, vagy később a csetnik tör fenyegetett.

Magától értetődik, hogy a Népfront tömegesedésére, megszilárdulására és kitarására erős befolyást gyakorolt a nemzeti kérdés helyes megoldása, a szociális kérdés helyes megoldása, továbbá az új Jugoszlávia alapos társadalmi átrendezéseinek világos távlatja. Több mint bizonyos, hogy e világos távlatok nélkül népeink nem vállalták volna ezeket a súlyos erőfeszítéseket a felszabadító háborúban. Eszerint a megszálló és hazai árulók elleni harcunk sikere attól függött, hogy népeink szilárdan hittek a jobb jövőben és a győzelemben.

A Népfront ezzel új jelleget ölt, sokkal szélesebb és nagyobb felelősség hárul rá, a Népfront programja pedig új pontokkal bővült, mint például harc a megszállók ellen, harc a hazaárulók ellen, Jugoszlávia népeinek testvérisége és egysége, a népfelszabadító bizottságok megszervezése és egyebek. Minél tovább tartott a harc és minél nagyobb volt a felszabadított terület, annál inkább kiegészült és kiszélesült a program. A Népfront, a Kommunista Párttal az élén, fokozatosan felelőssé vált az új hatalom, az új állam megszervezéséért, mert mint határozott programmal rendelkező politikai szervezet, az új uralom legfőbb támasztékává vált, amely a régi helyébe keletkezett. Harci és demokratikus programja révén Jugoszlávia Népfrontja, élén a Kommunista Párttal, új és igazi demokratikus jelleget kölcsönöz az új uralomnak. Ez a demokratikus jelleg fokozatosan még kiegészítődik és tökéletesebbé válik a Népfront képviselőinek tevékenysége révén a Szövetségi Szkupstinában és a tagállamok szkupstinájában.

Miért kellett már a harc első napjaiban megkezdeni az új uralom megszervezését?

1. Azért, mert, mint már láttuk, a néptömegek elveszítették bizalmukat pártvezetőségeik iránt; világos, hogy ez a bizalmatlanság még csak fokozódott és erősebbé vált a felszabadító háború folyamán, amint nyilvánvalóvá vált, hogy a vezetőségek többsége nyíltan együttműködik a megszállókkal és egérilyukba bújva, vagy külföldről sugdossa, hogy nem kell harcolni, hanem várni kell.

2. Azért, mert a megszálló, a hazaárulók segítségével kezdte teljes mértékben felhasználni a régi államgépezetet arra, hogy könnyebben rabságba vesse a népet. A községi bírók, főszozababírók és a többiek most a megszállók szerveivé váltak az ország kifosztására, a nép kényszermunkára való hajtására, a megszállók harcának megkönnyítésére a fellázadt nép ellen és azoknak a hazafiaknak a kiirtására, akik nem nyugodtak bele a rabságba és nem hajtották fejüket a megszállók igájába. Az ilyen áruló gépezetet nem lehetett helyén hagyni, meg kellett semmisíteni. Ezt a gépezetet a felszabadító harcok idején a partizánegységek semmisítették meg és később végérvényesen megsemmisítette a Jugoszláv Népfelszabadító Hadsereg.

3. Azért, mert Jugoszlávia népei megbizonyosodtak arról, hogy a régi uralom sem lényegében sem formájában nem felelt meg és arra a meggyőződésre jutottak, hogy tartalmilag és alakilag is új uralmat vagyis népuralmat kell teremteni. Eszerint habár a Népfront, élen Jugoszlávia Kommunista Pártjával, már a felszabadító harcok első napjaiban a népuralomnak a mai formáját választotta, ez nem volt kiagyalt, ráerőszakolt, ismeretlen új uralmi forma. Nem, a népuralomnak ez a formája ismert volt a nép előtt, ezt várta régóta, vágyott rá és szívében hordozta. Éppen ez az uralmi forma felelt meg legjobban országunk népeinek. Az uralomnak ezt a formáját népeink azért is kívánták, mert bizonyos mértékben hasonlít az uralom formájához a Szovjet Szövetségben.

Igy a régi uralom megsemmisülése után az igazi népi demokrácia elvein alapuló új népuralom jött létre. Ez a népuralom a népből ered és a Népfront jelenti politikai alapját.

Amikor a jugoszláv Népfrontról van szó, semmiesetre sem szabad megfeledkezni a Népfront bizonyos vidékenkénti sajátosságairól, egyenetlen fejlődéséről és magának a felkelésnek az egyenetlen fejlődéséről sem az egyes vidékeken. Ez az egyenlőtlen fejlődés a mult és az általános politikai helyzet következménye, ami mélyreható nyomokat hagyott az egyes vidékeken. Ez alkalommal szólnom kell néhány szót arról, hogy vannak országunkon kívül egyesek, még hozzá haladószeleműek, akik még mindig azt állítják, hogy a felkelés Jugoszláviában azért öltött olyan nagy méretet és azért sikerült olyan jól, mert nagyon kedvezőek voltak a politikai viszonyok az országban és földrajzilag nagyon alkalmas volt a terep a harcok folytatására. Ezek az állítások annyira értelmetlenek és ostobák, hogy majdnem rosszhiszeműeknek látszanak, mintha az volna a céljuk, hogy lekiesinyeljék a hősi harcokat, s nem is volna érdemes foglalkozni velük, ha nem ismételnének ezeket állandóan. Éppen Jugoszláviában voltak a politikai viszonyok legkevésbé alkalmasak a harc folytatására a megszállók ellen. Először azért, mert Jugoszlávia soknemzetiségű állam, ahol a háború előtt nem volt nemzeti egyenjogúság, sőt ellenkezőleg, a nagyszűb egyeduralom a legdurvább nemzeti elnyomást gyakorolta. Erőse kölcsönös nemzeti gyűlölködés élt a népekben, amit a régi hatalom urai szítottak és a régi polgári pártok; amit rendszeresen szítottak a különböző felekezettű reakciós papok, még pedig vallási alapon. Ez a nemzeti gyűlölködés, amit a német, olasz és más megszállók a legmagasabb fokig, a kölcsönös irtásig szítottak, egyáltalán nem lehetett segítőeszköz Jugoszlávia népi egységének megteremtéséhez és nem

foghatta össze a népeket nehéz kitartó harcba a megszállók ellen. Ellenkezőleg sokban hátráltatta a harcok még nagyobb sikerét és növelte a nép áldozatait. Éppen emiatt, ilyen kölcsönös nemzeti gyűlölködés miatt találhattak a megszállók Jugoszláviában néhány árulót — mint Pavelics, Nédics, Rupnik és végül Mihájlovics Drázsa — és lehettek komoly segítségre a népfelszabadító hadsereg ellen.

Éppen ez teszi még jelentősebbé a Kommunista Párt és a Népfront egységének, valamint a fronton harcolóknak a szerepét, hogy kitartóan hirdették és terjesztették Jugoszlávia minden népe testvériségének és egységének jelszavát.

Nem volt könnyű megmozdítani a horvát tömegeket harcba a megszállók ellen, akik segítettek megteremteni az úgynevezett Független Horvátországot, Pavelicesal az élén. Nagyon nagy erőfeszítésre volt szükség, hogy ezt a hazug függetlenséget teljesen leleplezzük. Csak a Kommunista Párt horvátországi tevékenységének, a horvát nép többsége politikai érettségének, továbbá a horvátországi szerbek politikai érettségének és Horvátország Népfrontjának köszönhető, hogy sikerült megzavarni a megszállók és az usztasa gonosztevők számadásait és harcba vinni a horvát nép többségét a megszállók és Pavelics usztasái ellen.

Nem volt könnyű harcba vinni a macedón népet, hiszen a nagyszerb egyeduradalom alatt kegyetlenül üldözték és nemzetileg elnyomták, illetve el sem ismerték macedón nemzetiségét. Kitartóan meg kellett magyarázni és feltárni a távlatot a macedón nép előtt, hogy a felszabadító harcban Jugoszlávia többi népeinek segítségével a macedón nép is kivívhatja nemzeti szabadságát. Hogy ez sikerült, az a Kommunista Párt kitartó munkájának és áldozatainak érdeme, Macedonia Népfrontjának műve és sikere.

Szlovéniában a Kommunista Párt kezdeményezésére mindjárt az ország megszállása után létrejött a Felszabadító Front, hogy harcoljon a megszállók ellen, mert az nemesak Szlovénia szabadságát veszélyeztette, hanem egyáltalán a szlovén nép fennmaradását is. Így Szlovéniában a Felszabadító Front mindjárt kezdetben a legkifejezettebben általános népi jelleget öltött és ebben különbözött Szlovénia Népfrontja kezdettől fogva a többi vidékek Népfrontjaitól.

Szerbiában, Crnagorában és Bosznia-Hercegovinában a Népfront kifejlődése a megszállás idején körülbelül ugyanilyen körülmények között folyt. Mindjárt kezdettől fogva nagy tömegekre támaszkodott, erős volt és ez tette lehetővé, hogy ezeken a vidékeken a felkelés valamivel korábban kirobbanjon, sőt már 1941-ben rányomja bélyegét Jugoszlávia más vidékeinek felkeléseire.

A NÉPFront SZEREPE A FELSZABADÍTÓ HÁBORÚBAN

Már szó volt arról, hogy a Népfront megalakulásától kezdve kimondottan demokratikus jelleget öltött. Mondottuk, hogy a leghaladóbb elemekből — a munkásosztályból és egyéb haladó elemekből alakult meg, tekintet nélkül addigi pártállásukra, vagy társadalmi állásukra. A közös program és egységes célok alapján a Népfront tartós általános népi szervezetté vált és szerepe a népfelszabadító háborúban rendkívüli jelentőségű volt, mert a Népfront nélkül — az ilyen Népfront nélkül, mint amilyen a miénk — elképzelhetetlen lett

volna ez a sikeres harc a megszállók ellen és így az is, hogy elérjük mindazt, amink ma van.

A Népfront igazi demokratikus jellege lehetővé tette az új igazán demokratikus jellegű néphatóságok megteremtését. Ezek a hatóságok a népfelszabadító bizottságok voltak. Ezek tehát a Népfront szervei a **mindennapi feladatok elvégzésére**; harcosok mozgósítására a népfelszabadító seregek számára, a front ellátására, a felszabadított területek rendezésére és mindazon teendők elvégzésére, amelyek a felszabadított területeken az új néphatóságokra hárultak.

A Népfrontnak a fel nem szabadított területeken nehezebb munkája volt, de itt is megszervezte az illegális népfelszabadító bizottságokat. A Népfront, a Kommunista Párt vezetésével, itt is mozgósította a harcosokat, összegyűjtötte a segélyeket a front számára, agitációt és propagandát folytatott a felszabadító harc érdekében. A Népfront a megszállott területeken rendkívüli érdemeket szerzett a népek hitének erősítésében, hogy győz a népfelszabadító hadsereg Jugoszláviában és győznek a Szovjet Szövetség és a többi szövetségesek. Eszerint az a bomlasztó és hangulatrontó szellem, amit a Népfront a megszállott területeken a megszállók és hazaárulók soraiba bevitt, nagyon nagy szolgálatokat tett nemcsak a jugoszláv népfelszabadító harcnak, hanem a szövetségeseknek is.

A NÉPFONT A HÁBORÚ UTÁN, A BÉKE IDŐSZAKABAN

A Népfront megedződött és a felszabadító háborúban politikailag még egységesebbé válva, a háború után nyomban — a szerzett gazdag tapasztalatok felhasználásával — hozzálátott az új, nehéz feladatok elvégzéséhez. Az új állam szervezetének végleges kiépítése a régi, életképtelen Jugoszlávia romjain, a háborúban súlyosan lerombolt ország helyreállítása s továbbfejlesztése és ehhez hasonlók: ezek voltak a Népfontra váró feladatok közvetlenül a megszállók és hazaárulók felett aratott győzelem után. Csak akkor láthatjuk, milyen nagy nehézségekbe ütközött az új Jugoszlávia — a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság, az új, igazságos társadalmi berendezésű állam megteremtése, ha figyelembe vesszük, hogy a hazai és nemzetközi reakció mindent elkövetett, hogy Jugoszláviában visszaállítsa az elavult nyugati demokrácia típusához hasonló régi rendszert. De a Népfront ezt a rendkívüli feladatot is elvégezte. A Népfront volt az az erő, amelyre támaszkodtunk mindannyiszor, valahányszor egyes nyugati hatalmak különböző jogcímenek reánk akarták erőszakolni a régi vezetőket, a régípusú uralmat, a népeink által határtalanul gyűlölt rendszert, a Groll, Macsek, Subasics és a hozzájuk hasonlók rendszerét, akik hűséges szolgálói volnának idegen uraiknak és szolgálnák az idegen érdekeket Jugoszlávia népei kárára. A Népfront volt számunkra az az erő, amire támaszkodtunk, hogy ne hátráljunk meg az idegen hatalmak bármilyen fenyegetése előtt sem.

A szövetségi Szkupstina választásai a Népfrontnak, mint egyetemes népi politikai szervezetnek óriási életerejéről tanúskodtak. A szkupstina választásainak eredményei a Népfront egyik legnagyobb győzelmét jelentik, mert azok akik az új törvény alapján kaptak szavazati jogot, 95 százalékban az új Jugoszláviára, a Népfontra szavaztak. A Népfrontnak tehát határtalan érdemei vannak abban,

hogy valóra váltotta azoknak a kívánságát, akik a hősi népfelszabadító harcokban életüket adták az új, jobb Jugoszlávia megteremtéséért, valóra váltotta a népfelszabadító háború harcosainak minden reményét és teljesítette hazánk minden dolgozójának, vagyis népeink óriási többségének régóta megvalósításra váró törekvéseit.

Csak e Népfront létezésének köszönhető, hogy ennyire gyors iramban sikerült megszervezni az új uralmat letről fölig. Csak ennek köszönhető, hogy ilyen rövid idő alatt megteremthettük az új állami gépezetet, amely az új körülmények, az új társadalmi viszonyok között kellően működik. Csak a Népfrontnak köszönhető, hogy országunkban minden akadály ellenére ilyen gyorsan elérhettük a politikai megszilárdulást.

A NÉPFRONT SZEREPE AZ ORSZÁG UJJAÉPÍTÉSÉBEN

Hazánk borzalmasan lerombolva és elpusztítva került ki ebből a háborúból. A megszállók által népeinknek okozott sebek olyan súlyosak voltak, hogy a régi politikai és gazdasági körülmények között több évtizedre lett volna szükség e sebek begyógyítására. A Népfront azonban az ország újjáépítésébe is bevitte népeink óriási alkotó és munkalendületét, ifjúságunk hevét, munkásaink, parasztságunk, népi értelmiségünk áldozatkészségét. Csak a Népfrontnak köszönhető, hogy olyan elképzelhetetlenül rövid idő alatt helyreállítottuk a közlekedést, felépítettük a lerombolt hidakat, vasutakat, helyreállítottuk a folyami és tengeri szállítást. A Népfront nagy érdeme, hogy lerombolt falvaink és városaink nagyrészt máris újjáépültek. A Népfront nem csekély érdeme, elsősorban főleg a Frontban lévő munkások érdeme, hogy gyáraink olyan gyorsan újjáépültek és gyorsan megkezdtek a munkát.

Nagy érdemei vannak a Népfrontnak az új Jugoszlávia különböző társadalmi, kulturális és közművelődési kérdéseinek sikeres rendezésében is. Sem a szövetségi, sem a köztársasági kormányok nem oldhatnák meg mindezeket a kérdéseket az ennyire erős, ennyire tömeges, népi szervezet nélkül, mint a mi Népfrontunk.

A NÉPFRONT ÉS AZ ÖTÉVES TERV

Kormányunk az ötéves terv elkészítésénél természetesen arra gondolt, hogy ezt a nagy tervet hazánk gazdasági fejlesztésére csak azért valósíthatjuk meg, mert létezik ez a Népfront és így népi tömegeink munkalendületére támaszkodhatunk. Az ötéves terv megvalósítása nagy és nehéz feladat, amihez a Népfront legnagyobb odaadására van szükség. Hogy az ország továbbfejlesztése, iparosítása és villamosítása megvalósul, az a Népfrontba tömörülő tömegek egységének köszönhető, az ifjúság, a munkásság, a parasztság, népi értelmiség és hazánk minden egyéb dolgozó polgára soha nem látott munkalendületének érdeme.

Mindaz, amit eddig elmondottunk a Népfrontról, azt tanúsítja, hogy a Népfront nálunk nemcsak a háborúban játszott nagy szerepet, hanem még nagyobb szerepe van ma, az ország békés továbbfejlesztésében. Népünknek tehát feltétlenül szüksége lesz erre a jövőben is. Minthogy legjobban képviseli nemcsak népeink politikai egységét,

hanem a nemzetiségi testvériséget és egységet is, ezért a Népfrontot nem pótolhatja semmiféle politikai párt. A Népfront tehát *tartós, egyetemes népi politikai szervezetté válik*, ezért pótolhatatlan és ebben különbözik minden eddigi politikai párttól és a pártok egyesülésétől is. A Népfrontnak jellegénél fogva semmi köze az u. n. egyetemes állami párthoz, amilyeneket a háború előtt a különböző kormányzatok teremtettek a régi Jugoszláviában, vagy a totalitáris kormányzatok a fasiszta országokban. A különböző reakciós és totalitáris uralmak által teremtett minden ilyen párt és szervezet csak arra szolgált, hogy új cégér alatt fenntartsák az idejétmúlt tőkésrendszert. Azért hozták létre őket, hogy megakadályozzák az ország demokratizálását, az új típusú demokratizálást. Másszóval ezeket a szervezeteket a népek ellen teremtették az illető országok demokratikus szabadságának elfojtására. Ezeket a fasiszta szervezeteket a totalitáris államokban természetesen felülről teremtették meg a hódító háború előkészítésére. Ezeken a szervezeteken keresztül végéig kifejlesztették a káros hódítószellemű nacionalizmust más népek leigázására és rabságba vetésére.

Ezzel szemben Jugoszlávia Népfrontja, minden haladó szellemű ember szervezete, nemcsak a fasizmus és reakció elleni harcra és a harcra a kivívott új vívmányok megőrzésére és újak kivívására, hanem a nálunk már megvalósított, vagy megvalósítandó óriási feladatok elvégzésére is. Népfrontunk: új típusú demokrácia, igazi népi demokrácia. Ez a Jugoszláviai Népfront főbb politikai jellegzetessége, ez a Népfrontra támaszkodó és abból eredő néphatóságok politikai jellegzetessége Jugoszláviában.

Mit bizonyítanak az eddigi tapasztalatok a belső politikai fejlődést illetőleg?

A régi versaillesi Jugoszláviában nagyon sok különböző párt működött különböző programmal. Mindezek a pártok az úgynevezett nyugati demokráciát vették mintaképül, amely a valóságban a kisebbség parancsuralma a többség felett vagyis a tőkések parancsuralma volt a nép többsége felett — és ma méginkább az. Az uralkodó érdekcsoport, a királysággal az élen, szükségszerűen kiválasztott magának egy vagy több pártot és ezekre támaszkodott különböző népellenes intézkedéseinek végrehajtásában. Más pártok ellenzékben maradtak mindaddig, amíg nem nyíltott alkalmuk, hogy az állam zabolos zsákjához jussanak, hiszen az uralkodó érdekcsoportnak tett szolgálatokat jól fizették — a nép kárára. Így azután, természetesen a Kommunisták Párt kivételével, sorban váltogatták egymást a pártok a hatalmon, de semmi sem javult a nép javára, sőt rendszerint még rosszabbodott.

Mit bizonyít ez? Ez azt bizonyítja, hogy minden háború előtti polgári párt elveszítette hitelét a népnél és jogát, hogy ma a nép nevében beszéljen. Bebizonyították, hogy képtelenek az országot vezetni és a mai új társadalmi rendszerben nincs többé létjogosultságuk, sőt feleslegessé váltak. *Az új társadalmi berendezés hazánkban a politikai élet új formáit követeli.* A sok, de felfogásában össze nem illő politikai párt hazánkban a legnagyobb akadályt jelentené az ország gyors és tartós fejlődésében. Országunknak nemcsak politikai, hanem gazdasági rendszere is kizárja a sok politikai párt fennállásának lehetőségét a régi programokkal és régi felfogással. *Az egységes gazdasági program politikai egységet is követel.* Képzeljük el ma-

gunknak ezt a képet: befejeztük a háborút, hozzá kell látni az ország felépítéséhez, mozgósítani kell az egész népet a számtalan fontos feladat végrehajtására és különböző pártjaink vannak élükön különböző Grollokkal, Macsekokkal, Subasicsokkal, Lazicákkal, Gavrilovicsekkel és így tovább. Az egyik azt mondja: Nem kell felépíteni ezt a hídát, hanem a másikat. A másik azt mondja: minek adnak több segélyt, mondjuk Boszniának, Lákának, Crnagorának, mint bármely más köztársaságnak? És mind együtt valószínűleg azt mondanák: minek dobnánk ki milliárdokat a lerombolt falvak újjáépítésére, inkább várjuk meg, amíg egy kicsit összeszedjük magunkat, vagy jóvátételt kapunk stb. Azt mondanák: minek nekünk az ötéves terv, minek nekünk iparosítás és villamosítás. Nagyapáink és dédapáink is meg voltak itt villamosítás és iparosítás nélkül, hát majd mi is megleszünk. Minek nekünk mezőgazdasági terv, dolgozzon minden paraszt úgy, ahogy tud és ahogy dolgozhat. Bizonyosak lehetünk benne, hogy ezek a pártok ilyeneket és ehhez hasonlókat terjesztenének a nép körében. Ez megbénítaná erőnket, lehetetlenné tenné mindent, ami közelebb viszi országunkat a jóléthez és felvirágzáshoz. Akadhat, aki megjegyzi: hiszen Népfrontunkban is van néhány polgári párt. Ez igaz, de a tömegek, illetve ezeknek a pártoknak a hívei egyes vezetőikkel beléptek a Népfrontba, még mielőtt legfőbb vezetőik csatlakoztak, tehát még a felszabadító háború idején. A háború után pedig ezeknek a pártoknak a vezetősége arra a meggyőződésre jutott, hogy a Népfront a legjobb megoldás népeink számára, maguk is csatlakoztak a Népfronthoz és ma megfelelő helyen állnak az ország kormányzatában. Ezeknek a vezetőségeknek a részvétele a Népfrontban nem gyengíti a Népfront egységét mindaddig, amíg ezek a pártvezetőségek a Front programját valósítják meg, amíg egyetértenek a fennálló politikai és gazdasági elgondolással. Ezenkívül amennyiben a Népfrontban vannak is egyes pártvezetők, ezek egytől-egyig haladószellemű emberek és azon igyekeznek, hogy minél jobban hozzájáruljanak az ország továbbfejlesztéséhez és tekintélyének növeléséhez. Eszerint közreműködésük nem gyengíti, sőt ellenkezőleg, — erősíti a Népfrontot.

A NÉPFront és a kommunista párt

Jugoszlávia Kommunista Pártja, Jugoszlávia Népfrontjának kezdeményezője és szervezője volt már a háború előtt. Kifejtette benne minden szervezői és harcevetői nagy tapasztalatát. Odaadta a Frontnak harcban edzett kádereit és ezek például szolgáltak és szolgálnak ma is — élenhaladva a harcban a felszabadító háború idején és az élenhaladva az ország továbbfejlesztésében. Eszerint a Kommunista Pártnak ma is éppen ezen sajátosságainál fogva vezetőserepe van a Népfrontban. A széles néptömegek továbbra is reá ruházták ezt a szerepet.

Van-e Jugoszlávia Kommunista Pártjának más programja, mint a Népfrontnak? Nem! A Kommunista Pártnak nincs más programja. A Népfront programja a Kommunista Párt programja is.

Miben különbözik tehát a Kommunista Párt más pártoktól és a Népfronttól?

Jugoszlávia Kommunista Pártja, mint a munkásosztály élcsapata azt a szerepet kapta, hogy minden haladószellemű demokratikus erő

vezetője legyen mind a felszabadító háború idején, mind pedig az ország békés továbbfejlesztésében. A Kommunista Párt a népfelszabadító háborúban kialakult új feltételek között kapta ezt a széleskörű szerepet. A megszállás alatt a szervező szerepét játssza és vezeti a szabadságért és Jugoszlávia népeinek függetlenségéért vívott felszabadító harcot.

Az adott időszak forradalmi fejlődésének különös jellege folytán, valamint a meghatározott társadalmi átalakulás felé vezető új utak révén, amelyek sajátosan jellegzetesek Jugoszláviára, — a Kommunista Párt megszerzi a Népfrontban egyesült haladó népi erők vezetőjének szerepét.

A Kommunista Párt az új állam megteremtéséig, az említett körülmények között, nemcsak a munkásosztály élcsapata, hanem vezetője is a meghatározott célért együtt harcoló haladó erőknek, vagyis azoknak, akik harcoltak, hogy kiűzzék a megszállókat, megsemmisítsék a hazaárulókat és megteremtsék az új államépületet — a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaságot.

A Kommunista Párt az új állam megteremtése után az egész társadalmi fejlődés irányítójává válik a népuralom felépítésében, vagyis az állam megszervezésében, az ország továbbfejlesztésében, a gazdasági és kulturális életben és így tovább. Ezt a szerepet, mint a Népfront szerves része tölti be, mert a Párt a Front élcsapata.

A társadalmi fejlődés minden korszakában, illetve a társadalmi változásokban vannak az illető korszakra jellemző szakaszok, amelyeket az adott korszak eseményeinek alapvető elemei határoznak meg.

Melyek a jelen korszak alapvető jellegzetességei?

1. A fasiszmus jelensége. Az imperialisták közötti áthidalhatatlan elentmondásokban született meg a fasiszmus, fokozott imperialista irányzattal a világnak nemcsak gazdasági, hanem politikai meghódítására is; a kisállamok felszámolásának és az életér megteremtésének szándékával az úgynevezett magasabbrendű faj számára; a világ minden kulturális vívmányának megsemmisítésére irányuló törekvéssel.

2. A nagy felszabadító háború és a fasiszmus teljes katonai veresége, a háború, amit az Egyesült Nemzetek folytattak, élükön a Szovjet Szövetséggel.

3. Az úgynevezett nyugati demokrácia elvein alapuló régi államrendszer bukása a keleti országokban és az igazi népi demokrácia elvein nyugvó új társadalmi rendszer megteremtése az illető országokban.

4. A forradalmi társadalmi átalakulások a fasiszta hódító elleni harcban, a szabadságért és nemzeti függetlenségért, az úgynevezett nyugati demokrácia elvein alapuló régi tőkés rendszer helyére megteremtendő igazságos társadalmi rendszerért vívott harc jegyében fejlődnek ki.

5. Az imperialista hatalmak megkísérlik feltámasztani a fasiszmust, hogy ellensúlyozzák az új típusú demokráciák növekvő erejét és vasöklékként felhasználják az imperialista célok megvalósítására.

6. Háborús úszítás és az új demokráciák rágalmozása. A nemzetközi reakció, az amerikai imperialisták vezetésével, mivel nem tudja teljesen kielégíteni imperialista étvágját, a legelkeseredettebb rágalmozó hajszát folytatja a demokratikus országok, külö-

nösen pedig a Szovjet Szövetség és Jugoszlávia ellen. A háborús úszítók végső erőfeszítéseket tesznek, hogy a világot új háborúba, új katasztrófába döntsek.

7. A reakció frontja ellen — a béke frontja. A nemzetközi reakció és a háborús úszítók egységével szemben mindinkább terjed a szükségesség felismerése és máris megteremtődik minden haladó szellemű ember, minden békét és nemzetközi együttműködést akaró erő egysége. Létrejön a béke frontja, a demokrácia frontja.

8. A politikai egység megteremtésében az új típusú igazi népi demokrácia létrehozásában a főtényező a munkásosztály és minden más igazán demokratikus erő érdekközössége, különösen Kelet-Európa országaiban és főként hazánkban.

Régi társadalmi rendszerünk felszámolásával, az államosítással és azzal, hogy a termelő eszközök a dolgozó nép kezébe mentek át, egyetemesen az új politikai és gazdasági rendszerű új Jugoszlávia megteremtésével azonossá és közössé válnak mindazoknak az érdekei, akik részt vesznek ebben a munkában.

Eszerint mi a Népfront nálunk?

1. *A Népfront nálunk tartós, egyetemes népi, egyöntetű politikai szervezet, világosan meghatározott, tartós programmal.*

2. *A Népfront hazánk dolgozóinak, a munkások, parasztok, népi értelmiség, ifjúság, asszonyok és minden dolgozó polgárnak, tehát mindazoknak az egysége, akik az új Jugoszlávia szellemében dolgoznak.*

Ez azt bizonyítja, hogy Jugoszlávia népeinek a Népfrontban közös, kipróbált és történelmünk legnehezebb óráiban megedződött politikai szervezetük van. Ez bizonyítja, hogy egyesülve a szervezetben, amelyben ott áll Jugoszlávia Kommunista Pártja is, népeink megvalósíthatják jobb és boldogabb jövőjüket. Ez a közös szervezet — a Népfront — biztosíték arra, hogy népeink megőrzik a nagy felszabadító harcok vívmányait, megőrzik a testvériséget és egységet, minden jelenlegi és jövőbeli sikerünk zálogát, ami azt jelenti, hogy népeink, így egyesülve, megőrzik azt, amiért hazánk legjobb fiai és leányai életüket adták, megőrzik a testvéri népek közösségét — a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaságot.

